

Badania przesiewowe w kierunku zakażenia wirusem HIV

Drogi pacjencie!

W określonych sytuacjach klinicznych lub życiowych należy wykonać badanie w kierunku zakażenia wirusem HIV. Dla większości osób jest to badanie stresujące. Z tego powodu chcielibyśmy poinformować Cię jak wygląda badanie w naszej placówce, oraz jaki jest schemat postępowania na wypadek gdyby wynik badania wymagał dalszej diagnostyki.

Badanie to nie musi być wykonane na czczo, jednak zapraszamy naszych pacjentów w godzinach porannych, gdyż większość badań jeśli pobrana o stosownej porze rano, jest wykonana tego samego dnia.

Pracujemy na testach IV generacji renomowanych firm diagnostycznych. Co to za test? Test IV generacji to test diagnostyczny, który z dużą precyzją jest w stanie wykryć zakażenie wirusem HIV w krótkim czasie po ekspozycji na ten patogen. W teście oznaczane są we krwi dwa parametry specyficzne dla wirusa HIV – wirusowe białko 24 (p24) oraz przeciwciała badanego skierowane przeciwko antygenom otoczki wirusa HIV.

Oczywiście sam ujemny wynik badania nie oznacza, że pacjent nie jest zarażony wirusem HIV, gdyż w momencie wykonania badania może znajdować się w tzw. „okienku serologicznym”. Dlatego też **badanie na HIV** powinno wykonać się najwcześniej po 2 tygodniach (a optymalnie po 6 tygodniach) od momentu ryzykownej sytuacji. Jeśli masz wątpliwości czy uczestniczyłeś w sytuacji w której mogło dojść do zakażenia - zrób test i skorzystaj z wizyty w poradni chorób zakaźnych lub jednego z anonimowych punktów konsultacyjnych, gdzie wykonasz również szybki test na obecność wirusa HIV (adresy punktów - <https://aids.gov.pl/pkd/>). Wczesne wykrycie wirusa nie pozostaje bez wpływu na wyniki leczenia. Dziś medycyna coraz lepiej radzi sobie z wirusem. Dzięki regularnie przyjmowanym lekom osoby z HIV żyją podobnie długo, jak ludzie niezakażeni. Mogą też prowadzić podobny tryb życia, mieć dzieci, pracować.

Ponadto, osoba, która wie, że jest nosicielem, ma szansę uchronić się przed rozwinięciem pełnoobjawowego AIDS. Wszystkie najnowocześniejsze terapie są już w Polsce dostępne. Trzeba jednak pamiętać, że najlepsze efekty leczenia uzyskuje się u pacjentów, którzy zaczęli je wkrótce po zakażeniu. Chodzi bowiem o to, aby szybko ograniczyć namnażanie wirusa i uszkodzenia układu immunologicznego. Test można wykonać w większości laboratoriów diagnostycznych. W żadnym z krajów rozwiniętych nie można testu kupić w aptece i zrobić go sobie w domu. Test polega na pobraniu niewielkiej ilości krwi. Nie trzeba być przed tym na czczo. Wynik jest dostępny w ciągu doby.

Jakich wyników może spodziewać się pacjent?

Negatywny wynik testu

Aby ujemny wynik badania był wiarygodny, test powinien zostać wykonany przynajmniej 6 tyg. od potencjalnego ryzykownego zachowania, pacjent nie wymaga dalszej diagnostyki w kierunku HIV.

Jeżeli nie minęło 6 tyg. od ryzykownego zachowania, istnieje ryzyko fałszywie ujemnego wyniku i konieczne jest powtórzenie badania w kierunku HIV.

Reaktywny - dodatni wynik testu

Jeśli pierwszy test przesiewowy dał wynik reaktywny (dodatni), wykonuje się ponownie test IV generacji. W tym celu ponownie pobieramy krew od pacjenta (aby uniknąć potencjalnych pomyłek, które występują niezmiernie rzadko). Drugi dodatni (reaktywny) wynik na obecności wirusa jest wskazaniem do dalszej diagnostyki. Taki wynik laboratorium przekazuje do poradni chorób zakaźnych gdzie zapraszamy pacjenta na wizytę, aby mógł z lekarzem spokojnie przedyskutować dalszy etap postępowania.

Czy zdarzają się wyniki fałszywie dodatnie?

Tak. W określonych sytuacjach klinicznych test IV generacji może dać wynik fałszywie dodatni i jest to niezależne od starań jakie dokłada laboratorium, aby wydawać wyniki najwyższej jakości. Ma to miejsce na przykład jeśli pacjent:

- choruje na choroby autoimmunologiczne,
- przechodzi ostre zakażenia (m.in. EBV, HSV, Treponema pallidum),
- odbył szczepienia w ciągu 1 miesiąca przed badaniem,
- ciąża,
- suplementacji dużymi dawkami biotyny,
- przetoczenia krwi i immunoglobulin (wyjątkowo rzadko),
- stan po przeszczepieniu,
- przyjmowanie eksperymentalnych szczepionek przeciw HIV
- lub jeśli pomyłono próbki krwi.

Test potwierdzenia – badanie rozstrzygające

Jeśli wynik drugiego badania jest dodatni, należy wykonać test potwierdzenia. Obecnie wykonujemy je bardzo czułymi metodami molekularnymi. Należy pamiętać, że wykonanie testu potwierdzenia związane jest z faktem, że istnieje szereg sytuacji, które opisaliśmy powyżej, które mogą dać wynik tzw. dodatni.

Pamiętaj – Rozpoznanie zakażenia HIV stawia lekarz, który powinien zweryfikować prawidłowość zrealizowanych procedur i ewentualnie uzupełnić brakujące badania. W tym celu musi dysponować wynikami wykonanych testów, które laboratorium powinno mu przekazać.